

สำนักบริหารจัดการน้ำและอุทกวิทยา
ฝ่ายบริหารทั่วไป งานธุรการ
ที่ สบอ. ๗159
วันที่ ๑๑ ธ.ค. ๕๘ (๐๙.๑๖)

๐๗๗ ๗/๐๗๑/๕๘
๑๗/๑๒/๕๘
๑๕.๕๖๓. / ๑๗/๑๒/๕๘

ต้นฉบับ

เลขที่เอกสารในระบบ E กษ0201.06/ว11406

ฝ่ายบริหารทั่วไป (สตก. รับเอกสารจากภายนอก) วันที่ ๗๒ ๒๕๕๘

วันที่ 17 ธ.ค. 2558 / พค นอ. ๖๕๗/๑๘

เรื่อง บัญชานายกรัฐมนตรีเกี่ยวกับรายงานการนำเสนอแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจทางเลือกเพื่อแก้ไขปัญหาของชาติ

เรียน อรช.	วันที่กำหนด
☐ เพื่อโปรดพิจารณา ☐ เพื่อโปรดดำเนินการ ☒ เพื่อโปรดทราบ	
เห็นสมควรให้รองอธิบดีทราบ และให้ทราบทั่วกัน <i>นางอรุณี พงษ์พรประเสริฐ</i>	
<i>๑๕/๑๒</i>	
	หมายเหตุ

วิลาสินี นาคผลงาม

๐๑/๕
(๗๐๙๕๕)

(นางสาวอรุณี พงษ์พรประเสริฐ)

สบท.ลค. รักษาราชการแทน ลนค.

๑๗ ธ.ค. ๒๕๕๘

ทราบ/ดำเนินการได้ตามเสนอ

เรียน ผอ.ส่วน , ผอช.ภาค , ทน.1-9 บอ. และ สบท.บอ.

๒๒/๑๒

เพื่อทราบและแจ้งให้เจ้าหน้าที่ในสังกัด

๑๗ ธ.ค. ๒๕๕๘

ทราบเพื่อดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

(นายสุเทพ น้อยไพโรจน์)

อรช.

เรียน ผู้บริหารกรม
เพื่อโปรดทราบ

(Signature)

(นายทองเปลว กองจันทร์)
ผส.บอ.

๐๑/๗

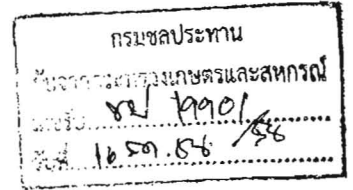
(นางสาวอรุณี พงษ์พรประเสริฐ)

สบท.ลค. ปฏิบัติราชการแทน ลนค.

๑๗ ธ.ค. ๒๕๕๘

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กองกลาง โทร. ๐ ๒๒๘๑ ๕๕๕๕ ต่อ ๑๖๐

ที่ กษ ๐๒๐๑.๑๖/ว. ๑๑๔๐๖ วันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๕๘

เรื่อง นโยบายนายกรัฐมนตรีเกี่ยวกับรายงานการนำเสนอแนวทางกรพัฒนาเศรษฐกิจทางเลือกเพื่อแก้ไขปัญหาของชาติ

เสนอ กรมชลประทาน

เพื่อโปรดทราบ

(นางพรทิพา แก้วชนะ)

ผู้อำนวยการกองกลาง

สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

สำนักงานรัฐมนตรี
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
รับที่.....
วันที่.....
เวลา.....

ที่ นร ๐๔๐๕ (สน)/๑ ๑๓๙๕๕

สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

ทำเนียบรัฐบาล-กทม. โทร. ๒๑๓๓๐๑
รับที่.....
วันที่.....
เวลา.....

๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๘

เรื่อง บัญชานายกรัฐมนตรีเกี่ยวกับรายงานการนำเสนอแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจทางเลือกเพื่อแก้ไขปัญหาของชาติ
เรียน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาบันทึกข้อความศูนย์ปฏิบัติการนายกรัฐมนตรี ลับ ที่ ศปก.นรม./๒๒๙๙ ลงวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๘

ด้วย นายกรัฐมนตรีได้รับทราบรายงานการนำเสนอแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจทางเลือก เพื่อแก้ไขปัญหาของชาติ โดยมีปัญหาให้สำเนารายงานดังกล่าวให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ทราบ รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

ศูนย์ปฏิบัติการนายกรัฐมนตรีขอนำส่งสำเนาเรื่องดังกล่าวเพื่อดำเนินการตามบัญชา นายกรัฐมนตรีต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

พลเอก

(วิลาศ อรุณศรี)

เลขาธิการนายกรัฐมนตรี

รมว.กษ.
รับที่.....
วันที่.....
เวลา.....

ทราบ

พลเอก

(ฉัตรชัย สารีภักดิ์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๑ ๖.๑.๕๘

เรียน รมว.กษ.
๑. เพื่อโปรดทราบ
๒. ให้ ม.ค.แจ้ง รมว.กษ. และหน่วยงาน
ที่เกี่ยวข้องทราบ

พลเอก

(ประสาธ สุขเกษตร)

เลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

MO ม.๖.๕๘

ศูนย์ปฏิบัติการนายกรัฐมนตรี

โทร.๐ ๒๒๘๘ ๔๐๑๓

โทรสาร ๐ ๒๒๘๘ ๔๒๕๖

ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
รับที่ ๕๘๖๕๕
วันที่ ๕ ธ.ค. ๕๕ เวลา ๑๑.๕๕ น.

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
รับที่ ๕๘๖๕๕
วันที่ ๕ ธ.ค. ๕๕
เวลา ๑๑.๕๕ น.

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ศูนย์ปฏิบัติการนายกรัฐมนตรี โทร. ๐ ๒๒๘๘ ๔๐๑๓
 ที่ นร ๐๔๐๕(คณ)/๑๑๓๘๕๔ วันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
 เรื่อง บัญชานายกรัฐมนตรีเกี่ยวกับรายงานการนำเสนอแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจทางเลือกเพื่อแก้ไขปัญหาของชาติ

เสนอ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

เพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการ ตามบัญชารัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
รับที่ ๕๘๖๕๕
วันที่ ๕ ธ.ค. ๕๕
เวลา ๑๑.๕๕ น.

คุณ อุดม
 (นายครรชิต สุขเสถียร)
 หัวหน้าสำนักงานรัฐมนตรี

เรียน ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ด้วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์โปรดมีบัญชาเรียนปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ทราบ และให้แจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ กรณีสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีแจ้งว่า นายกรัฐมนตรีได้รับทราบรายงานการนำเสนอแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจทางเลือกเพื่อแก้ไขปัญหาของชาติ และโปรดมีบัญชาให้สำเนารายงานดังกล่าวให้กระทรวงเกษตรสหกรณ์ทราบ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ ทั้งนี้ เห็นสมควรแจ้งหน่วยงานในสังกัด และองค์การมหาชนทราบต่อไป

นางพรทิพา แก้วชนะ

(นางพรทิพา แก้วชนะ)
 ผู้อำนวยการกองกลาง
 สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

- หม
- 1. เป็นต้นฉบับที่ส่งมอบ หม.ค.
- 2. เป็นต้นฉบับที่ส่งมอบ

ธีรภัทร ประยูรสิทธิ
 4 ธ.ค. ๕๕

(นายธีรภัทร ประยูรสิทธิ)
 ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

สำเนา บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ ศูนย์ปฏิบัติการนายกรัฐมนตรี (โทร.๐ ๒๒๘๘ ๔๐๑๓)

ที่ สปก.นรม. / ๒๓๕๗

วันที่ ๑๒ พ.ย.๕๘

เรื่อง การนำเสนอแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจทางเลือกเพื่อแก้ปัญหาของชาติ

กราบเรียน นายกรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย เอกสาร “แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจทางเลือกเพื่อแก้ปัญหาของชาติ”

๑. พล.อ.จารุภัทร เรืองสุวรรณ ข้าราชการบำนาญฯ กท. และอดีต กกด. ได้นำเสนอแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจทางเลือกเพื่อแก้ปัญหาของชาติ เมื่อ ๔ พ.ย.๕๘ โดยมี พล.อ.จิระศักดิ์ ชมประสพ ทบช.นรม. และ พ.อ.ศทวรุฑ ขจรกิตติยุทธ ทน.ฝมค.สปก.นรม. เป็นผู้รับฟัง (รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย) พอสรุปได้ดังนี้

๑.๑ แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจทางเลือกเพื่อแก้ปัญหาของชาติ คือใช้ “ทฤษฎีใหม่และเศรษฐกิจพอเพียง” อันทรงคุณค่าของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวนั่นเอง

๑.๒ เพื่อให้เกิดความสำเร็จ ควรกำหนดให้ “ทฤษฎีใหม่และเศรษฐกิจพอเพียง” เป็นนโยบายหรือวาระแห่งชาติของรัฐบาล ดำเนินการอย่างเป็นระบบทุกหน่วยราชการและเอกชนที่เกี่ยวข้อง

๑.๓ ผู้นำเสนอ ได้อ้างอิงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตั้งแต่ ฉบับที่ ๑ ปี ๒๕๐๔ เป็นต้นมา กระทั่งปัจจุบันไม่สามารถกำหนดแนวทางพัฒนาได้ถูกต้อง กล่าวคือสังคมอุตสาหกรรมสมัยใหม่มองเกษตรกรหรือแรงงานเป็นเพียงทรัพยากรมนุษย์ สำหรับซื้อขายในตลาดแรงงาน โดยสร้างความพึงพอใจแก่แรงงานด้านการกำหนดอัตราค่าแรงขั้นต่ำ

๑.๔ การพัฒนาที่ยั่งยืน คือการพัฒนาคนโดยไม่ใช้พัฒนาคนเพื่อเป็นทรัพยากรสร้างกำไรให้กับผู้อื่น หากแต่ต้องทำให้เกิดขีดความสามารถที่จะพึ่งพาตนเอง และพัฒนาตนเองเพื่อเพิ่มพูนรายได้และคุณภาพชีวิตของตนเอง ครอบครัว อีกทั้งต้องขยายความเติบโตทางเศรษฐกิจมาสู่การมุ่งคนคนเป็นจุดศูนย์กลาง บนพื้นฐานของการพัฒนาที่ฝึกคนเป็นจุดศูนย์กลาง

๑.๕ กระแสเกษตรกรรมแบบยั่งยืน เกษตรแบบพึ่งพาตนเอง เกษตรแบบพอเพียง มีความเคลื่อนไหวในทิศทางที่ดีขึ้น แต่ยังคงจัดกระจาย ชาติระบบและการจัดการที่ดี

๑.๖ เกษตรกรรมแบบทางเลือกเป็นเพียงครึ่งหนึ่งของการแก้ปัญหาการพัฒนาศักยภาพทางการเกษตร จะประสบความสำเร็จได้ต้องคำนึงถึงการจัดระบบทางการตลาดและการเชื่อมโยงต่าง ๆ จะทำให้เกิดประโยชน์ทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภค

๒. คณะพูดคุยเรียนชี้แจงถึงนโยบายและการดำเนินการของรัฐบาลในปัจจุบัน ตลอดจนแผนงานในอนาคตให้ พล.อ.จารุภัทรฯ ได้รับทราบ

/๓. ข้อเสนอของ...

ร.ม. ๘๓๑๙

ช. ๑๖-๕๘

๒ พ.ย. ๕๘

๑๓๓ ๑๐.๖๖

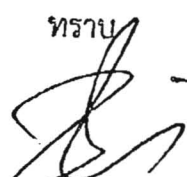
๓. ข้อเสนอของ พล.อ.จารุภัทรฯ คือขอให้มีการจัดทำคณะทำงานที่มีความรู้และประสบการณ์
กลุ่มเล็ก ๆ จำนวน ๕ คน เพื่อพูดคุยอภิปรายให้ได้ข้อสรุปถึงนโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนดำเนินกลยุทธ์ ของแนวทาง
การพัฒนาเศรษฐกิจทางเลือกเพื่อแก้ปัญหาของชาติ

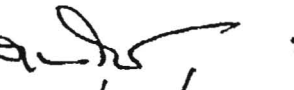
จึงควรวาดเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

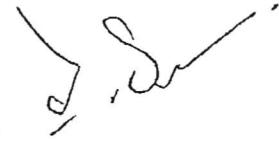
พล.ต.

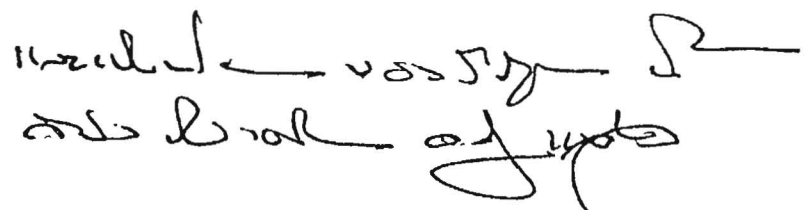
(เฉลิมชนม์ ดวงกลาง)

หัวหน้าสำนักงาน ศูนย์ปฏิบัติการนายกรัฐมนตรี

พลเอก
(ประยุทธ์ จันทร์โอชา)
นายกรัฐมนตรี
๑๖ พ.ย. ๕๕

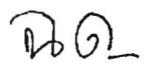
มท./กบ./กษ.

๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๕

พล.อ.
(วิลาศ อรุณศรี)
เลขาธิการนายกรัฐมนตรี
๑๓ พ.ย. ๕๕

- สำเนาให้ มท./กบ./กษ./รองคสช.ทราบ
และเวียนให้สมาชิกของรัฐบาลนี้ กำกับ.ฯ ป.เด.ส.อ.อยู่.ฯ

สำเนาถูกต้อง

พล.ต.

(เฉลิมชนม์ ดวงกลาง)

หัวหน้าสำนักงาน สป.ก.น.ร.

๑๖ พ.ย. ๕๕

แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจทางเลือกเพื่อแก้ปัญหาของชาติ

บันทึกนี้เป็นเพียงการนำเสนอแนะแนวคิดเบื้องต้นเพื่อใช้เป็นฐานสร้างความเข้าใจร่วมกัน แสวงหาความร่วมมือประสานงานจากหลายฝ่าย ผู้เขียนได้แรงบันดาลใจจากที่ได้ทดสอบทดลองจนเชื่อมั่นว่าเป็นเรื่องที่สามารถปฏิบัติได้ เป็นกิจกรรมที่ทำกันมาแล้วในอดีต แต่ปัจจุบันถูกมองข้ามไปเพราะดูเป็นเพียงเรื่องของเกษตรกรเล็กๆ และยากจนและไม่สู้จะสอดคล้องกับเป้าหมายการผลิตเพื่อการส่งออก และการแข่งขันในตลาดโลก

กิจกรรมอันทรงคุณค่าที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระราชทาน อันได้แก่ทฤษฎีใหม่และเศรษฐกิจพอเพียง ถูกนำไปปฏิบัติอย่างค่อนข้างกระจัดกระจาย ต่างฝ่ายต่างปฏิบัติขาดการประสานเชื่อมโยงสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบที่จริงจัง ควรจะเป็นนโยบายหรือวาระแห่งชาติของรัฐบาล ร่วมมือร่วมใจกันอย่างจริงจังจากหลายฝ่าย

ประเด็นสำคัญอยู่ที่ว่าสังคมจะให้โอกาสแก่เกษตรกรผู้ยากไร้และถูกหลงลืมเหล่านี้ ได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจของชาติ บนพื้นฐานของศักยภาพของตนเอง แทนที่จะถูกกำกับวิถีชีวิตจากภายนอก ดังเช่นทุกวันนี้

เป็นที่ยอมรับกันแล้วว่าการเร่งรัดพัฒนาเศรษฐกิจสังคมตั้งแต่แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 1 ปี 2504 เป็นต้นมา ยังผลให้เกิดปัญหาการกระจายรายได้และความยากจนอย่างกว้างขวางในชนบท เกิดการละทิ้งถิ่นฐานหางานทำในเมือง ก่อปัญหาอาชญากรรมในเมืองและความเสื่อมโทรมของพื้นที่ป่าต้นน้ำลำธารอย่างยากที่จะหยุดยั้งได้

กระแสของการพัฒนาปัจจุบัน มุ่งการพัฒนาธุรกิจอุตสาหกรรมและเกษตรกรรมเชิงพาณิชย์ วิถีการผลิตเช่นนี้ เป็นธรรมดาอยู่เองที่เกษตรกรส่วนใหญ่จะถูกขจัดออกไปจากวงจรธุรกิจการเกษตร อาจมีบางส่วนได้เข้าไปอยู่ใน "เกษตรครบวงจร" ซึ่งอยู่ภายใต้การควบคุมของบริษัทแม่ เกษตรกรจึงเป็นเพียงผู้ใช้แรงงานไร้ฝีมือ ทำงานทำตามมีตามเกิดทั้งในเมืองและในชนบท

เป็นที่น่าสังเกตยิ่งที่เกษตรกรต้องละทิ้งถิ่นฐานของตนเองในชนบท กลายเป็นเรื่องสอดคล้องกับแนวนโยบายของรัฐบาลบางยุค ที่ต้องการลดจำนวนประชากรชนบทเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาชุมชนเมือง รวมทั้งเป็นแหล่งแรงงานราคาถูกเพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาธุรกิจอุตสาหกรรม

เกษตรกรผู้ยากไร้เหล่านี้ถูกกำหนดค่าเป็นเพียง 'ทรัพยากรมนุษย์' สำหรับซื้อขายในตลาดแรงงานของสังคมอุตสาหกรรมสมัยใหม่เท่านั้น

ที่ผ่านมารัฐบาลได้ให้ความสำคัญในแง่การกระจายรายได้ซึ่งเป็นปลายเหตุ กล่าวคือนโยบายหลัก

ก็เพื่อเร่งรัดพัฒนาธุรกิจอุตสาหกรรมอย่างไม่เสื่อมคลายจนจะกลายเป็นเสือดตัวที่ 5 ที่ 6 ของเอเชียไปแล้ว นักเศรษฐศาสตร์ผู้กำหนดเศรษฐกิจไทยมีความเชื่อว่า "ถ้าหัวรถจักร" ดีแล้วยอมลากจูงโบกี้ต่างๆไปด้วยกันได้ รายได้จะไหลไปสู่ประชาชนส่วนใหญ่ของชาติได้โดยอัตโนมัติ แต่ในโลกของความเป็นจริงไม่ได้เป็นเช่นนั้นดังที่เห็นกันอยู่ในปัจจุบัน คนส่วนใหญ่จึงมีความหวังอันเลื่อนลอย คอยส่วนแบ่งผลประโยชน์จากผู้อื่น ชัดกับหลักการพึ่งตนเองของพระพุทธศาสนา

ในที่สุดผลลัพธ์ของการพัฒนาที่ผ่านมา ก็เพียงเพื่อผลกำไรสูงสุดสำหรับธุรกิจอุตสาหกรรมเท่านั้น การหวังจะให้มีการกระจายรายได้จึงสวนทางกับความเป็นจริง เป็นเพียงการเกะกินแรงงานทางสังคมนั่นเอง การกำหนดอัตราค่าแรงขั้นต่ำ กำหนดราคาพืชผลการเกษตร ตลอดจนนำพลังงานราคาถูกมาใช้ ก็เพียงเพื่อกระตุ้นธุรกิจเป็นสำคัญอาจจะกล่าวได้ว่าธุรกิจอุตสาหกรรมไทยเติบโตมาจนถึงวันนี้ได้ก็โดยอาศัยการเสียดสี หลอเลี้ยว โดยเกษตรกรไทยก็ว่าได้

ปรากฏการณ์เช่นนี้ไม่ใช่เฉพาะในประเทศของเราอิทธิพลของกระแสอุตสาหกรรมนิยมได้แพร่อิทธิพลผ่านบรรดานักวิชาการที่ไปศึกษาเล่าเรียนในต่างประเทศ การพัฒนาอันเกิดจากแนวคิดดังกล่าวจึงยังผลให้เกิดการวิตรอนความหลากหลายทางวัฒนธรรม ทางเศรษฐกิจและสังคม ใครก็ตามที่สามารถปรับตัวเข้ากับอิทธิพลของกระแสธุรกิจอุตสาหกรรมได้ก็ถือว่าอยู่รอด ส่วนที่เหลือก็สูญหายตายจากไปตามกฎของธรรมชาติ

การแข่งขันกันเพื่อสร้างสรรคิ์น่าจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนคือ 'การพัฒนาคน' ไม่ใช่พัฒนาคนเพื่อเป็นทรัพยากร สร้างกำไรให้กับผู้อื่น หากแต่ทำให้เกิดขีดความสามารถที่จะพึ่งตนเองและพัฒนาตนเองเพื่อเพิ่มพูนรายได้และคุณภาพชีวิตของตนเอง ครอบครัว และชุมชน เราต้องเปลี่ยนแนวคิดที่จะพัฒนาเพียงการขยายความเติบโตทางเศรษฐกิจมาสู่การมุ่งคนเป็นศูนย์กลางด้วย บนพื้นฐานของการพัฒนาที่ฝึกคนเป็นศูนย์กลาง กลุ่มเกษตรกรรายย่อยอันเป็นกลุ่มคนจำนวนมากของชาติหรือที่เรียกว่าชาติก็ได้ นั่นมีคุณค่าสำคัญยิ่งต่อความมั่นคงในทุกๆด้าน

ข้อที่พึงรำลึกอยู่เสมอคือ เกษตรกรรายเล็กรายน้อยและยากจนเหล่านี้ไม่ใช่ฝูงชนที่เอาแต่ได้บุญกฐกจกจวญทรัพยากรธรรมชาติเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัวชั่วครู่ชั่วคราว หากแต่เขานี้เป็นกลุ่มชนที่เคยมีและยังคงมีทั้งระเบียบของชุมชนและภูมิปัญญาในการทำมาหากินเลี้ยงชีพอันสอดคล้องกับความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม เพียงแต่ศักยภาพของเกษตรกรเหล่านี้ถูกฉีกรอนเสื่อมเสียไปเรื่อยๆเพราะนโยบายการพัฒนาประเทศ ที่ยึดถือการขยายความเจริญเติบโตธุรกิจอุตสาหกรรมเป็นที่ตั้ง-

อย่างไรก็ตาม หลักการพัฒนาสร้างความสามารถในการพึ่งตนเองไม่ได้หมายความว่า จะพัฒนาเกษตรกรและชุมชนให้แยกออกไปจากชีวิตส่วนใหญ่ของสังคม หากแต่ทุกส่วนของชาติจะต้องประสานเกี่ยวของ สัมพันธ์กับสังคมส่วนอื่น ด้วยความรู้รักสามัคคีและผลประโยชน์ร่วมกัน

ขณะที่กระแสเกษตรกรรมแบบยั่งยืน เกษตรกรรมแบบพึ่งตนเอง เกษตรกรรมแบบพอเพียง มีความเคลื่อนไหวไปในทิศทางที่ดีขึ้นแต่ยังกระจัดกระจายเรียกชื่อกันตามถนัด ประกอบกันเข้าเป็นเกษตรกรรมทางเลือกเพื่อการพึ่งตนเอง แต่ยังคงขาดระบบและการประสานงานที่แน่ชัดเท่านั้นเอง

อย่างไรก็ตาม เกษตรกรรมทางเลือกเป็นเพียงครึ่งหนึ่งของการแก้ปัญหา กล่าวคือจะทำให้เกษตรกรพอกินพอใช้ในสภาวะที่บ้านเมืองกำลังเปลี่ยนแปลงเข้าสู่โลกาภิวัตน์นั้น เกษตรกรที่มีศักยภาพสูงสามารถสร้างผลผลิตได้เกินความต้องการ นำที่จะมีช่องทางการระบายผลผลิตอย่างเป็นระบบรองรับจะเรียกว่าตลาดทางเลือกหรือตลาดประชาชนก็สุดแท้แต่ ที่สำคัญคือมีสถานที่ที่ผู้ผลิตและผู้บริโภคได้มีโอกาสเชื่อมโยงกันจะเป็นประโยชน์ทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภค

นี่คือแนวทางหนึ่งในการแก้ปัญหาของชาติ

* * * * *

ปรัชญาในการแก้ปัญหาของชาติ: หลักคิดและการปฏิบัติ

ก่อนอื่นต้องเข้าใจตรงกันเสียก่อนว่าปัญหาที่สำคัญที่สุดของชาติ คือปัญหาความยากจน การจะแก้ปัญหาความยากจนอันเป็นปัญหาของชาติเริ่มจากการคิดก่อนทำ

ความคิดในการแก้ปัญหาของชาติมีหลากหลายแล้วแต่ประสบการณ์ของผู้คิดคิดถูกนำไปสู่ความสำเร็จแล้วเกินครึ่งแต่ถ้าคิดผิดนำไปสู่ความล้มเหลวเกินครึ่งเช่นกัน

พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเมื่อ 4 ธันวาคม 2540 เป็นเปลี่ยนแนวความคิดการพัฒนาอย่างแท้จริง "ทฤษฎีใหม่" เป็นแนวคิดแบบสหวิชาการให้คนไทยได้รู้จักช่วยเหลือตนเองเป็นขั้นเป็นตอน

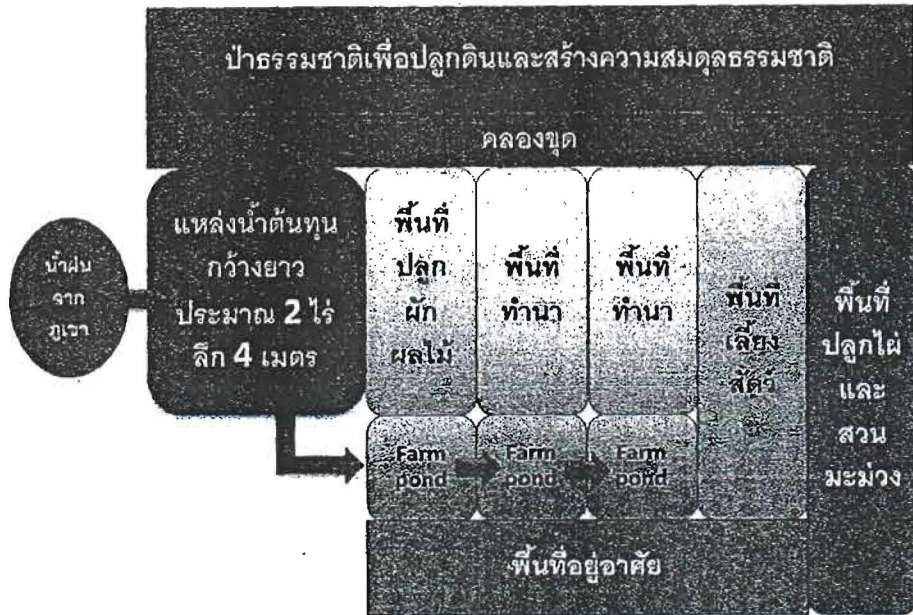
ขั้นที่ 1 เป็นเรื่องของบุคคลและครอบครัวหรือเกษตรกร อันเป็นส่วนใหญ่ของชาติให้สามารถช่วยเหลือตนเอง ยืนอยู่ได้อย่างสง่างามและมั่นคงภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ ด้วยการนำปัจจัยการผลิตที่สำคัญคือที่ดินมาบริหารจัดการ ให้เป็นปัจจัยโครงสร้างพื้นฐานในการผลิตภายใต้สภาวะธรรมชาติเขตรวมทั้งสองคือมรสุมตะวันตกเฉียงใต้และตะวันออกเฉียงเหนือ แบ่งพื้นที่ออกเป็นสัดส่วนเพื่อใช้ประโยชน์ต่างกัน ที่สำคัญที่สุดจะต้องมีน้ำด้วยการขุดสระน้ำไว้เพื่อการอุปโภคบริโภคร้อยละ 30 อีกร้อยละ 30 คือพื้นที่ปลูกข้าวเพราะเราอยู่ในเขต"ลมข้าว"ข้าวจึงเป็นที่มาของวัฒนธรรมในทุกๆด้าน อีกร้อยละ 30 เป็นพื้นที่ปลูกพืชผักและไม้ยืนต้น ทั้งนี้เพราะเราอยู่ในเขต"ลมผัก"เรามีผักผลไม้ไว้รับประทานกันมาตั้งแต่โบราณการ ส่วนอีกร้อยละ 10 เป็นที่อยู่อาศัย เลี้ยงสัตว์และโรงเรียนอื่นๆ การแบ่งพื้นที่อย่างชัดเจนเช่นนี้ทำให้เรามั่นใจว่าเราหมดปัญหาเรื่องภัยแล้งไม่ต้องนั่งรอนฝนเหมือนเช่นในอดีต

ขั้นที่ 2 เป็นขั้นการรวมพลังกันในรูปของกลุ่ม หรือสหกรณ์ ร่วมกันคิด ร่วมกันซื้อ ร่วมกันขาย ในลักษณะรวมพลังชุมชน พลังความสามัคคี แม้ไม่ได้ทำไว้ทำหากก็ร่วมกันได้ด้วยกิจกรรมชุมชนอาทิจการแปรรูปผลผลิตการเกษตร จัดตั้งตลาดกลาง ตลอดจนการแลกเปลี่ยนสินค้าอุปโภคบริโภคแก่กันไม่ใช่กิจกรรมรอกการส่งคมส่งเคราะห์หรือการให้สวัสดิการจากรัฐแต่เป็นการช่วยเหลือซึ่งกันและกันของชุมชน

ขั้นที่ 3 เป็นขั้นสูงสุดการจัดตั้งเครือข่าย ชุมชนจักต้องร่วมมือกันเองและร่วมมือกับแหล่งเงินทุน แหล่งพลังงาน เพื่อจัดตั้งและบริหารจัดการ การแปรรูปสินค้า ตลอดจนการพัฒนาสินค้าให้ได้มาตรฐานสากล นำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาช่วยสนับสนุนหน่วยผลิต หน่วยจำหน่าย และเชื่อมโยงเครือข่ายกับภาคเอกชนทั้งในและต่างประเทศ วางความสมดุลระหว่างแนวคิด เศรษฐกิจพอเพียงกับเศรษฐกิจการตลาดให้เกื้อหนุนซึ่งกันและกัน ขับเคลื่อนกระบวนการผลิตควบคู่กันไปทั้ง 2 กระบวนในทิศทางเดียวกัน ดุลจัดกระบวนรถไฟความเร็วสูงและกระบวนรถไฟดีเซลรางที่มีแรงขับเคลื่อนตนเองได้ทุกโบกี้

นี่คือพระราชปรัชญาที่จะนำพาซึ่งความพออยู่พอกินและการอยู่ดีกินดีกันทุกคนในที่สุด

ภาคปฏิบัติ ตั้งแต่ 4 ธันวาคม 2539 เป็นต้นมาหลังจากได้ศึกษาไตร่ตรองแนวพระราชปรัชญาเศรษฐกิจ"ทฤษฎีใหม่"แล้วได้กลับไปยังภูมิลำเนาเดิมที่อำเภอเวียงเก่าจังหวัดขอนแก่น ด้วยการจัดทำเป็นห้องทดลองภาคสนาม(field lab)ขั้น ทั้งนี้เพื่อศึกษาให้ครบถ้วนสมบูรณ์ ตลอดจนพิสูจน์ทราบในข้อห่วงใยของเจ้าหน้าที่กระทรวงต่างๆที่เคยให้ไว้กับกองทัพกสมัยที่เคยร่วมพัฒนาโครงการนำพระทัยจากในหลวงเมื่อราวปี พ.ศ. 2532 อีกครั้งหาคำตอบในข้อกล่าวหาต่างๆเกี่ยวกับภาคอีสานด้วย

ภาคอีสานเป็นที่ราบสูง(table land) มีปริมาณน้ำฝนเพียงพอต่อการเกษตรและการดำรงชีพเพราะได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมทั้งสองคือมรสุมตะวันตกเฉียงใต้และตะวันออกเฉียงเหนือ นอกจากนั้นยังได้รับอิทธิพลลมพายุกจากทะเลจีนใต้ในฤดูฝนมากกว่าภาคอื่น ปัญหามีเพียงว่าพื้นที่ภาคอีสานมีความลาดชันจากเทือกเขาเพชรบูรณ์จังหวัดชัยภูมิ-เลยถึงอำเภอโขงเจียมจังหวัดอุบลราชธานี 30 องศาปริมาณน้ำฝนที่ตกลงมาในภาคอีสาน 34,000 ล้าน ลูกบาศก์ฟุตปี ไหลลงสู่มแม่น้ำโขงลงสู่ทะเล 25,000 ลูกบาศก์ฟุตปีของเก็บไว้ใช้ได้เพียง 9000 ล้านลูกบาศก์ฟุตต่อปีเท่านั้น ดังนั้นถ้าขุดบ่อไว้เก็บน้ำในพื้นที่คนละ 30% จะมีปริมาณน้ำเพียงพอต่อการเกษตรทั้งปี ข้อห่วงใยที่ว่าเก็บน้ำไม่อยู่และระเหยหนีหมด เป็นข้อห่วงใยที่แก้ได้ กล่าวคือถ้าขุดลึกประมาณ 4 เมตรรอเวลาไว้ประมาณ 1 ถึง 2 ปีให้กันบ่อมีโคลนตามธรรมชาติจะอุดรูรั่วได้โดยธรรมชาติ ที่บ่อของผมนั้นขุดลงข้างข้างฤดูฝนน้ำยังมีเหลือพอใช้ในการทำกิจกรรมการเกษตรได้ตลอดทั้งปี ไม่เป็นไปตามที่เล่าลือกัน

ข้อห่วงใยที่ 2 คือน้ำดินตื้นปลูกผักไม่ได้ ผมแก้ปัญหาด้วยการปลูกดินคือการรักษาน้ำไว้ให้เป็นธรรมชาติ ทุกๆปีใบไม้จะหล่นลงมาทับถมกันมีความหนาเป็นฟุตมีลักษณะคล้ายฟองน้ำดูดซับน้ำไว้อีกทั้งสร้างความสมบูรณ์ในดิน เนื้อดินในป่าเป็นดินฮิวมัสมีธาตุอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อพืช อย่างครบถ้วน ผมใช้ทฤษฎีเตียงผัก(raised bed) ในการปลูกพืชผักด้วยการใช้เศษวัสดุที่มีอยู่ก่อนเป็นรูปเตียงสี่เหลี่ยมกว้างเมตรครึ่งยาวเท่าที่ต้องการ นำหน้าดินฮิวมัสในป่ามาผสมกับปุ๋ยหมักแล้วบรรจุลงในเตียงผักจะต้องการให้ลักษณะไหนขึ้นอยู่กับชนิดของพืช ผลปรากฏว่าผักที่ปลูกเป็นผัก อินทรีย์ คือเราใช้หลักการที่ว่า"เราปลูกดินให้ดินปลูกผัก"

ฤดูหนาวตั้งแต่ตุลาคมไปถึงกุมภาพันธ์ของทุกปีจะมีลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดเอาความหนาวเย็นมาจากญี่ปุ่นเกาหลีและจีนผ่านภาคอีสานโดยตรง ภาคอีสานจึงเป็นภาคที่มีอากาศหนาวเย็นที่สุดในประเทศไทยและอากาศชนิดนี้เป็นอากาศที่เหมาะสมกับการปลูกผัก

ผลผลิตจากการปลูกผักนอกจากต้องการน้ำดี ดินดี ได้อากาศเหมาะสมด้วยแล้ว การปลูกผัก
 หมุนเวียนไม่ปลูกผักซ้ำตระกูลกัน ควรเว้นวรรคปีหรือ 2 ปีจึงจะทำให้ไม่มีปัญหาตามมา เช่นตระกูลกินใบเช่น
 ตระกูลกะหล่ำปลี คะน้า ฯลฯ ตระกูลกินผลเช่นพริกมะเขือ ฯลฯ ตระกูลแต่งเช่นแตงโม ฟักทอง บวบ ฯลฯ ตระกูล
 ถั่วทุกชนิด ตระกูลหัวเช่นแครอท หัวผักกาด ข้อเสนอและควรมีแปลงผักอย่างน้อย 4 ถึง 5 แปลงจะได้
หมุนเวียนกันปลูกปีละแปลงสลับกันไป

ผลผลิตจากไร่มีทั้งข้าวผักผลไม้ ให้เราดูจากโต๊ะอาหารถ้ามีใดที่เราบริโภคผลผลิตสดๆ จากไร่เกินร้อยละ
 60 ของอาหารบนโต๊ะอาหารแสดงว่าเราบรรลุเป้าหมาย หากมีใดซื้อมากกว่าที่เรามีถือว่ายังจะต้อง
 ปรับปรุงให้เกินเป้าการพึ่งตนเองให้ได้

นอกจากนั้นการเลี้ยงสัตว์เพื่อใช้มูลสัตว์เป็นปุ๋ยให้กับพืชก็มีความสำคัญเรามีควาย 7 ตัวมูลควายมูล
 เป็ดมูลไก่เป็นส่วนประกอบสำคัญของปุ๋ยธรรมชาติหรือปุ๋ยหมัก

เรายึดมั่นในวงรอบห่วงโซ่อาหารที่ว่า

"ดินเลี้ยงพืชพืชเลี้ยงสัตว์(คน)และสัตว์เลี้ยงดิน"

จึงขอเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ควรมีหน่วยผลิตหน่วยจำหน่ายในรูปของกลุ่มหรือสหกรณ์
2. ควรมีการขุดบ่อตามหลักทฤษฎีใหม่เป็นfarm pond ให้กับเกษตรกร
3. ควรมีการบริหารจัดการ ปริมาณน้ำฝนอย่างเป็นระบบ(Rain Water Management)
4. ควรปลูกพืชตามลักษณะของพื้นที่และภูมิศาสตร์
5. ควรให้ความรู้-การศึกษากับอาชีพต่างๆให้สามารถเป็นผู้ประกอบการด้วยตนเองได้

* * * * *

Model of Productive Units Networking

Model of Productive Units Networking (เครือข่ายการผลิตและจำหน่ายสินค้า/บริการ)

ใน 1 อบต. แบ่งออกเป็นหน่วยต่างๆดังนี้

- 1) หน่วยผู้บริโภค (Consumer Unit: CU)
- 2) หน่วยผลิตทางเศรษฐกิจ (Productive Unit: PU)
- 3) หน่วยจำหน่ายสินค้า/บริการ (Outlet Unit: OU)
- 4) หน่วยบริหาร (Administrative Unit: AU)

โดยในแต่ละหน่วยจะมีหน้าที่และความรับผิดชอบที่แตกต่างกันออกไป แต่เชื่อมโยงกันในการกิจของแต่ละหน่วยในลักษณะเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ดังนี้

1) หน่วยผู้บริโภค (Consumer Unit: CU)

- เป็นผู้บริโภคหลักของระบบ
- เป็นเจ้าของและเป็นผู้ให้ปัจจัยการผลิต (Factors of production) แก่หน่วยผลิต อาทิ ที่ดิน (Land) แรงงาน (Labor) และทุน (Capital) และในทางกลับกันก็เป็นผู้รับรายได้จากหน่วยผลิตเป็นการแลกเปลี่ยนกับปัจจัยการผลิตดังกล่าว
- เป็นผู้ให้ปัจจัยการผลิตที่จำเป็นแก่หน่วยจำหน่ายสินค้าและบริการ อาทิ แรงงาน และรับรายได้จากหน่วยจำหน่ายสินค้าและบริการเป็นการตอบแทน
- รายได้จากแหล่งต่างๆของผู้บริโภค ถูกใส่กลับเข้าไปในระบบอีกครั้งผ่านการจ่ายภาษี (Taxation) ให้กับหน่วยบริหาร (Administrative Unit) หรือ อบต. ในพื้นที่ เพื่อนำไปพัฒนาชุมชนในภาพรวม และจะย้อนกลับมาสู่ผู้บริโภคอีกครั้ง ในรูปแบบของการใช้จ่ายของหน่วยบริหาร (Government Expenditure หรือ Local Administrative Expenditure)

2) หน่วยผลิตทางเศรษฐกิจ (Productive Unit: PU)

- เป็นหน่วยกำหนดนโยบายการผลิต และผลิตสินค้า/บริการด้านเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และบริการ เพื่อป้อนผลผลิตให้กับหน่วยจำหน่ายต่อไป
- ประกอบด้วย
 - ก. ศูนย์เครื่องมือกล
 - ข. ศูนย์ข้อมูลวิชาการ

ค. ศูนย์วิจัยและพัฒนาปัจจัยการผลิต (ที่ดิน แรงงาน ทุน การประกอบการ และเทคโนโลยี)

ง. กองทุนเพื่อการผลิต

- เมื่อบ้อนผลผลิตจากกระบวนการผลิตให้หน่วยจำหน่าย หน่วยผลิตมีความรับผิดชอบในการเสียภาษี (taxation) ให้แก่ หน่วยบริหารเช่นกัน และจะได้ผลย้อนกลับมาในลักษณะการใช้จ่ายของหน่วยบริหาร (Expenditure) เช่นการพัฒนาต่างๆ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีความรับผิดชอบที่จะต้องจ่ายผลตอบแทนให้กับหน่วยผู้บริโภค สำหรับปัจจัยการผลิตที่ได้รับมาจากชุมชน

3) หน่วยจำหน่ายสินค้าและบริการ (Outlet Unit: OU)

- มีหน้าที่รับสินค้ามาจากหน่วยผลิต รวบรวมสินค้า และทำการขายออกสู่ภายนอกชุมชน (ตลาดนอกอบต.) โดยจะมีความเชื่อมโยงกับหน่วยจำหน่ายสินค้าและบริการของชุมชนอื่นๆ ในลักษณะความเชื่อมโยง เพื่อแลกเปลี่ยนสินค้า และกระจายสินค้าที่มีความแตกต่างกัน ในแต่ละพื้นที่ให้เกิดความทั่วถึง เป็นหน่วยที่นำรายได้จากภายนอกระบบเข้าสู่ระบบ (รายได้จากนอกชุมชนผ่านการนำสินค้าของชุมชนออกไปจำหน่าย)
- นำรายได้ที่ได้รับใส่เข้าสู่ระบบ เช่นเป็นรายได้แก่ประชาชนในภาคผู้บริโภคที่ให้อปัจจัยการผลิตแก่หน่วยจำหน่ายสินค้า เช่น แรงงาน
- เสียภาษี (taxation) ให้กับหน่วยบริหาร เพื่อเป็นส่วนหนึ่ง ในการพัฒนาชุมชน ในภาพรวม

4) หน่วยบริหาร (Administrative Unit: AU)

- หน่วยบริหาร คือหน่วยการเมืองหรือหน่วยปกครองที่มีหน้าที่บริหารเงินงบประมาณ และภาษีที่ได้จากหน่วยต่างๆ ให้เกิดผลประโยชน์แก่ภาพรวมของชุมชนนั้นๆ โดยยึดเอาความต้องการของประชาชนในพื้นที่นั้นๆ เป็นสำคัญ
- มีหน้าที่เก็บภาษี และนำภาษีเหล่านั้นไปกระจายให้ประชาชน ในรูปแบบการพัฒนา
- มีหน้าที่ผลักดันการสร้างหน่วยต่างๆ ให้เกิดความเป็นรูปธรรม และให้การช่วยเหลือ ในรูปแบบของเงินช่วยเหลือ (Subsidy or Expenditure) ซึ่งได้มาจากการจัดเก็บภาษีต่างๆ (taxation)
- ควบคุมการปฏิบัติของหน่วยต่างๆ และระหว่างหน่วยต่างๆ ให้เกิดความไหลลื่นและเข้มแข็ง

- สร้างความเชื่อมโยงระหว่างชุมชนต่างๆ โดยเฉพาะเครือข่ายทางเศรษฐกิจ

แผนภาพ

